N:o 22. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 15 November 1881. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Lösn:r med musikbilaga 50 öre. Årg. I.

Konsertväsendet i förra århundradet.

(Slut.)

Äfven i fråga om valet af program gälde i äldre tider helt andra begrepp än i våra dagar. Såsom något egendomligt förtjenar anmärkas, att ända till ett godt stycke inpå 1830-talet sonaten ej ansågs konsertmässig. Den tillhörde kammarmusiken och var hänvisad till privatsalongen, den trängre sällskapskretsen, studerkammaren. Endast undantagsvis föredrog *Clementi* då och då klavérsonater af egen komposition vid offentliga musiktillställningar. Äfven Beethoven spelade någon gång en sonat. Bland flersatsiga klavérstycken var det egentligen den s. k. konserten som skattades högt. Först sedan man låtit höra en och annan sådan och dermed tillfyllestgjort den konstnärliga etikettens fordringar, kunde ett solostycke få passera. *Mozart* valde dertill helst variationer. Bruket att spela små pianostycken, etyder o. d., mest två eller tre efter hvarandra, uppkom först för en fyratio år sedan. *Klara Wieck* med Henselts eller Chopins poetiska genrebilder, *Thalberg* med sina etyder, *Liszt* med sina transskriptioner af Schuberts sånger beteckna i detta hänseende ett afgjort omslag ifrån en äldre till en nyare period i pianomusiken och konsertväsendet.

Vid instrumentalkonserter dirigerades orkestern af första violinen, hvilken från sin notpulpet slog takten med stråken, dock ej oafbrutet, ty dessemellan spelade han sjelf med, alldeles som i våra dagar vid kafékonserter och baler. *Haydn* anförde vanligen med violinstråken; endast i England ledde han sina symfonier vid klavéret, såsom seden var der i landet.

Vid större musikprestationer fungerade, utom orkesterdirigenten, äfven en kormästare, som vid klavéret ledde körer och soli. Recitativen utfördes under hans ledning endast med ackompanjemang af klavér. Stundom hade man öfver begge dessa herrar ännu en tredje dirigent, hvars uppgift var att med handen eller en pappersrulle upprätthålla öfverensstämmelsen emellan dem. I förbigående sagdt gälde pappersrullen genom traditionens makt såsom ett attribut för kapellmästaren. Först senare kom taktpinnen till herraväldet. I Dresden infördes den af *Weber* (1817), i London af *Spohr* (1819), hvilken senare lemnat en liflig skildring af den uppståndelse som detta oerhörda kätteri vållade bland engelsmännen.

Äfven några detaljer af anordningarna vid konserterna i förra århundradet må, såsom skiljaktiga från förhållandena i våra dagar, här finna en plats. Seden att stående utföra sin stämma i en orkester höll länge i sig. Den bröts först i Wien mera allmänt och utbreddes derifrån till andra orter. Sålunda berättar Dittersdorf, att, när han tillträdde sin plats såsom kapellmästare hos biskopen af Grosswardein (omkring 1765), han lät förfärdiga en mängd långa notpulpeter och bänkar, för att kapellisterna »enligt Wienermetod», såsom han uttryckte sig, skulle sittande utföra sina saker. Orkestern var dervid ordnad så, att hvarje medlem vände sig mot åhörarne.

Tryckta program kommo sent i bruk. När *J. Fr. Reichardt* (1784) i Berlin grundade sin »Concert spirituel», lät han, som älskade reformer i småsaker, trycka och utdela text till sångnumren, dervid tillfogande en kort exposé öfver styckenas estetiska värde. Men hans exempel vann endast småningom efterföljd.

Ett högst egendomligt bruk var det, som ålade konsertgifvaren att bjuda sina åhörare förfriskningar. Detta brukades allmänt vid större aftonkonserter, och i London var det rent af en pålaga, hvilken med engelsmännens kända seghet bibehöll sig ända in på 1820 talet. *Spohr* förtäljer oss i sin sjelfbiografi om de enorma kostnader som en konsertgifvare i London hade att bestrida till följd af denna osed. Under en längre paus mellan första och andra afdelningen serverades i ett sidorum sötsaker och andra förfriskningar åt hvem som behagade. Om denna icke-musikaliska del af soiréen måste man alltid på förhand ackordera med ställets konditor. Spohr fick vid hvarje af sina londonkonserter 1819 betala 10 pd st. (180 kronor svenskt) för denna extra förplägning.

Införandet af numrerade sittplatser vid konserter är af temligen färskt datum. I våra landsortsstäder, särdeles de mindre, är denna förståndiga inrättning ännu i dag okänd. De första bänk- eller stolraderna reserverades af patriarkalisk hänsynsfullhet åt aristokratien och ståndspersoner: det var rätt och slätt endast en medfödd rättighet, som ingen bestred. De öfriga platserna intogos efter behag, och den som kom sist till qvarnen, fick sist malet. För damer bereddes alltid plats: det hade varit ett himmelskriande brott mot ridderlighetens lagar, om en herre förblifvit sittande, medan damer fåfängt sökte plats. Huru annorlunda i våra dagar (för att ej tala om tyskar) bland »nordens fransmän» t. ex. Nu för tiden har man ej lust att gå en timme i förväg för att betrygga sig en god plats, och skapelsens herrar göra anspråk på att äfven vara herrar öfver sina dyrt förvärfvade platser. I äldre tider var det vid de tyska dilettantkonserterna vanligen endast herrarne som betalte, och de hade derför rättighet att föra med sig en dam. Icke heller i teatrarne funnos förr några numrerade platser på parketten (parterren). Till de första teatrar, der denna förbättring infördes, hör San Carloteatern i Neapel, hvilken omkr. 1780 vidtog en sådan anordning. I Italienska operan i London skedde detsamma först 1829 och upptogs till en början högst onådigt.

Af numera föråldrade konsertinstrument anteckna vi *lutan, theorben* (ett slags basluta), *cymbalen* (en äldre form af vår tids piano), *mandolinen* (en dotter af lutan och gitarren) samt *baryton* och *lyra tedesca*, hvilka begge sistnämnda stå i nära förbindelse med *Josef Haydns* musikaliska verksamhet, men försvinna med honom. Den förra af dessa, barytonen, uppfans omkr. år 1700 och hade utseendet af »viola di gamba» (närmast liknande vår violoncell) med 5—7 tarmsträngar, som strökos med stråke. Bakom dessa strängar, i halsens fördjupning, befunno sig ytterligare 8—16 metallsträngar, hvilka samtidigt spelades med tumspetsen. Det hela gjorde intrycket af viola di gamba och cittra i ett instrument. Haydn har komponerat ej mindre än 163 stycken för detta instrument, särskildt ett vid Fredrik den stores död. Barytonen höll sig längst i Wien, omhuldad af furstl. Esterhazyska kapellet, hvars ledare Haydn varit. »Lyra tedesca»-liran öfvades mot slutet af förra århundradet endast af få personer, bl. a. af konungen af Neapel, hvilken 1790

vid sin vistelse i Wien lät kalla till sig Haydn och beställde af honom nya kompositioner för detta sitt älsklingsinstrument.

Bland de mest sällsynta konsertinstrumenten höra helt visst *pukorna*. Pukslagaren *J. G. Roth* från Nürnberg, hvilken 1798 lät höra sig i Wien på 16 pukor, var utan tvifvel den siste representanten för de en gång verldsberömda »hofpukslagarne».

För kuriositetens skull böra äfven några ord egnas åt denna tids »målande» musik. *Dittersdorf* satte i sina »Ovidiska metamorfoser» Faëtons fall, Aktæons förvandling, de fyra tidsåldrarne och mycket annat — i musik. Likaledes efterhärmade han grodornas qväkande på violinen, liksom *Colli*, det bländande, genialiskt charlataniserande virtuosväsendets andlige fader, på nämnda instrument imiterade en tupps galande, hundens skällande, säckpipans toner o. d. *Pugnani*, anställd hos konungen af Sardinien, satte »Werther» i musik, och vid dess uppförande i Turin, inför ett inbjudet sällskap af förnäma gäster, greps han till den grad af sitt ämne, att han kastade af rocken och dirigerade orkestern i skjortärmarne. När han kom till stället, der Werther dör, drog han plötsligt fram en pistol och fyrade af den, till publikens stora fasa.

Härmed sluta vi denna lilla skiss, som delvis är grundad på E. Hanslicks berömda arbete om konsertväsendet i Wien.

Bob.

Ett besök hos Jenny Lind.

Att i London göra besök hos personer är verkligen ej lika lätt, som hemma hos oss.

Där tillgår det vanligen så, att man först sänder sitt kort, och om detta ej besvaras, så är det bevis på, att ingen visit är att göra. Därtill äro distanserna alltför stora för att, som hos oss, springa och fråga om det tages emot.

Något rekommendationsbref var jag ej försedd med, utan hade jag blott att anföra minnet från min ungdomstid, då jag för 30 år tillbaka varit nog lycklig att få ackompagnera den stora sångerskan på orgeln i S:t Jakobs kyrka, där hon mer än en gång, efter den slutade aftonbönen, sjöng sina oratoriearior. Sedan vår minister, den vänlige mannen grefve Piper, skriftligen frågat sig för, om det tilläts mig få göra ett besök, och i mitt sällskap medtaga en ung svensk sångerska, svarades härpå ja. På utsatt dag och timma infann jag mig.

Bostaden, en af Londons vackra villor, omgifven af en trädgård, är såväl till sitt yttre som inre fin och prydlig. Den är belägen vid Moreton Gardens, Boltons, South Kensington. — Här som på de flesta ställen i London har man att passera en temligen lång gång från porten vid gatan till dörren, som förer in i huset. Denna promenadgång var här öfvertäckt med glas, så att det hela liknade en glasveranda. Det första rum, man fördes till, var en stor salong, väl dekorerad med värdefulla oljefärgstaflor, vackra konstsaker m. m. Ett präktigt flygelpiano hade här sin plats. Rummet intill var en vacker men enkel matsal med många värdefulla målningar. Allt vittnade här icke blott om smak utan äfven om hvardagstrefnad och värme.

Genast vid inträdet möttes vi af värdinnan, hvilken med en liflig och vänlig, men dock något mönstrande blick helsade sina landsmän välkomna.

Presentationen var snart förbi, och det dröjde ej länge förr än samtalet leddes in på det kära hemlandet, det gamla Sverige. Med stort deltagande och intresse frågade hon efter de bortgångna musikerna, Lindblad, Josephson och Mankell m. fl.

Samtalet kom så af sig sjelft in på musikens område. Och då det nu blef allt lifligare, stegrades ock intresset att mera uteslutande få lyssna till hennes ord, som föllo ungefär så: »Ja! hvar ha vi numera några sångkompositörer, sedan en Bellini, Rossini, Donizetti, Lindblad och Josephson äro borta? Den tiden skrefs det sångmusik — nu åter skrifs det musik som *skall* vara för sång, men hvarken är musik eller sång, utan idel harmoniska svårigheter, som lemna åsido det enkla och sannt sköna. Också gör vår tid allt, för att krångla bort det enkla, och fordrar sedan att allmänheten skall njuta häraf, såsom af verklig musik. Och detta oaktadt är det många som sjunga, ja! inte fattas det oss sångerskor. — Men huru många äro de, som verkligen *arbeta*, och lära sig förstå, *huru* de skola arbeta och sätta sig in uti kompositörens verkliga mening? — Alla vilja de bli stjernor, som skola lysa i klarhet, den ena öfver den andra; utan att de tänka efter, om de verkligen ha något mer än bara en sångstrupe, jag menar, om de ha ett ljus i sin inre menniska, en kraft ofvanifrån; ty all musik, det må vara spel eller sång, som ej går inifrån och utåt, blir aldrig något af värde att höra.

Nå, min unga mamsell, ni ämnar bli sångerska, och har sjungit hemma i Sverige? Hvad är det för röst ni äger, sopran eller alt?»

»Mezzosopran» blef svaret.

»Ja med en sådan röst kan man komma långt, om det finnes mer än blotta instrumentet. Ja! jag menar, något i edert inre af lifvets verkliga allvar och sanning, en känsla för något högre, än det tomma hvardagslifvet.

Man måste känna och sjelf upplefva hvad man sjunger, annars är der intet att meddela åt den, som skall höra på.

Det finnes många sätt att sjunga skall jag säga. Att sjunga för pengar, är ej detsamma, som att sjunga för sanning och konst.

Det första kan man väl taga sig, men det senare allenast få som en gåfva, gifven af Gud. Nåväl! låt mig få höra något af edra toner.»

Och så sjöngos några svenska sånger af den unga sångerskan, hvarefter samtalet fortsattes med samma intresse som förut. Under samtalet var såväl rösten, som metoden och sångläraren föremål för frågor och svar. Allt vittnade om den stora artistens rika och djupgående erfarenhet under hennes mångåriga och ärorika lefnadsbana.

Så slutade det första besöket.

Innan afskedet var den tanken hos mig klar, att på ett eller annat sätt, åtminstone en gång till, söka få förnya mitt besök.

Och härtill fans en verklig anledning. Det var nemligen en konsert, som skulle gifvas i »Kilburn» der Oratoriet »Judas Maccabeus» af Händel skulle uppföras, och vid hvilken konsert den unga sångerskan hade åtagit sig att sjunga en eller två arier.

Jag tog mod till mig, och framlade för Jenny Lind den unga sångerskans önskan att före konserten för henne få sjunga sina arier, då såväl form som innehåll kunde få kritiskt behandlas, förutom det stora värde ett sådant tillfälle skulle medföra i öfrigt, en framställan som efter en stunds samtal beviljades.

Och den, som var glad, det var jag; ty att få röna ett så verkligt deltagande och uppoffrande intresse var mer än jag någonsin kunnat vänta.

Dagen kom och till min stora glädje satte sig Jenny Lind vid pianot, för att med egen hand ackompagnera och sedan grundligen kritisera föredraget.

Så begynte en instudering af sångerna som varade i 2 timmar.

Och jag måste säga, att här visades af Jenny Lind en energi, som i förening med hennes ovanliga begåfning gjorde det instuderade till, hvad det bör vara — en verklig lärdom för hela lifvet. Under sångens föredrag utgjorde tonens klang och färg, såväl som texten, artikulationen och accentueringen föremål för hennes noggranna bedömande.

Nöjet var emellertid här icke blott att vara åhörare till de rättelser sångstudiet kräfde, utan äfven förökades detta betydligt, då Jenny Lind lät oss få höra sina egna toner. Hon sjöng för oss den arian, som här var i fråga: Arian »Pious Orgies» ur Judas Maccabeus af Händel.

Och jag tror mig ej säga för mycket, då jag säger: att så sjunger ingen i vår tid en oratoriearia; ty helt säkert går hennes sång ännu öfver allt annat, hvad man i den vägen kan få höra. Lifligt stod framför mig den tiden för 30 år tillbaka, då jag först hörde henne. Och jag kunde ej annat än förvånas öfver det sköna och stora i denna sång, som trots årens prägel ändock skänkte en sann och verklig konstnjutning.

Tiden var nu långt framskriden, och värdinnans välvilja så länge tagen i anspråk, att för oss återstod endast att betyga vår tacksägelse för allt visadt intresse.

En annan gång blef jag af henne inbjuden att intaga den s. k. »luncheon», då jag var i tillfälle se och erfara att mycket i hennes hem tillgår och bibehålles i hvardagslifvet på äkta svenskt vis.

Af det anförda bör framgå att Jenny Lind icke allenast är vid fulla krafter, utan att hon ännu med håg och lust för sin konst meddelar goda råd och äfven offrar tid när det gäller. Ja! Jenny Lind har oaktadt sin höga ålder verkligen ännu toner i behåll. Hon har icke blott en och annan ton, ett tvåstruket A, eller t. o. m. trestruket C, som hon förstår att medelst sin öfverlägsna metod framkasta i enstaka fall, utan hon kan ännu sjunga sin sång så — att man känner sig lycklig att få vara åhörare.

Det finnes något hos henne som saknas hos mängden af sångerskor, och det är: begåfningen icke blott delvis, utan i densammas hela storhet och fullhet.

Allt detta tillsammans är det, som gjorde henne så stor, som gör, att hon ännu i

dag är den största sångerska vårt land ägt. Man kunde här gerna säga »verlden ägt».

Att i Jenny Linds hem man mest talar om musik är ju ej underligt, då äfven hennes man är en god musiker. Båda lefva för att sprida omkring sig sinne och smak för gedigen och klassisk musik.

De ha bildat en stor sångkör, hvars ledare är hr Goldschmidt, och det som utföres är endast goda mästares verk, såsom Bach, Händel, Pergolese, Palestrina m. fl. — Nästa vinter lär ett större opus af Palestrina af denna kör komma att inöfvas och uppföras.

Att denna sångkör, och det som här utföres, står högt, och hos den engelska förnäma verlden anses som det finaste på musikens område, må ingen förvåna sig öfver. Härtill bidraga i främsta rummet personligheterna, hvilka stå i spetsen, derjemte ledamöterna och dernäst vissheten derom, att här ej träffa på simpelt »musikbusiness»; så står också Jenny Linds omdöme högt hos engelsmännen. Det behöfs blott, att hon har sagt något, och det är så. En rekommendation af henne är derföre värd mer än pengar för den, som skall gå framåt på konstens bana derstädes.

Det skulle varit ofantligt kärt att ha fått göra flera besök hos henne, än de som kommo mig till del, men hon ämnade just företaga en resa till sin gifta dotter; hvarföre jag måste säga henne mitt farväl. Minnet af hennes gästvänlighet och hennes intresse för vårt folk förvissade mig om, att hon ej glömt bort sitt fosterland, utan fastmer med lif och värma alltjemt följer och älskar det gamla Sverige.

H. B.

Musikens etiska verkan.

Då Immanuel Kant för omkring hundra år sedan sände ut i verlden sitt kategoriska imperativ, filosofiskt grundadt på sedelagen, skrefvo tillika flere stora skalder, såsom Schiller och andra, om *skådebanan såsom moralisk* — egentligen *moralbefordrande — bildningsanstalt.* Och när Aristoteles, som lefde för mer än två tusen år sedan, yttrade, att *konsten, särskildt musiken och poesien, skulle rena lidelserna, hela och befria menniskorna från omoraliska lyten,* hade han alldeles samma idé, som åtföljt den sanna, ädla konsten i alla tider ända till våra dagar.

Det är ej en musiktidnings uppgift och tendens att försvara sedelagen mot dess opponenter, men i förbigående måste vi beröra denna högst vigtiga kulturangelägenhet för att kunna ådagalägga, *huru långt moralprincipen har att sträcka sin verkan inom konsten.*

Tillika vilja vi söka utreda den frågan: *om musiken kan verka etiskt, d. v. s. sedligt förädlande och på hvad sätt öfverhufvud ett förädlande inflytande är att vänta af henne.*

En betydande musikskriftställare och konstnär, hr Ehrlich, behandlade för några månader sedan i Berliner tidskriften »Gegenwart» detta tema och kom till negativt resultat. Han förnekade att tonkonsten kan hafva någon moralisk verkan; bestred alltså hvarje sedligt inflytande af tonskapelserna.

Man har också å andra sidan argumenterat, att spelandet eller åhörandet af en sonat, symfoni eller andra verk ej förmår att förädla vare sig åhöraren eller den föredragande. En etisk verkan skulle tonkonsten alltså ej kunna utöfva. Om man nu ironiskt hänvisar på vissa konsert- och teaterskandaler, hvilka här och der inträffat efter åhörandet af de ädlaste och skönaste tonverk och detta blott af en obetydlig anledning, såsom det t. ex. gått med Wagners verk i Paris der han gälde för en exklusiv tysk, och i tyska städer der man urladdade sin vrede öfver en illa omtyckt personlighet, — så äro dylika skamliga företeelser visserligen ett bevis för att sådana der sällskap af drickande och blaserade individer, som ofta representera ett publikum, icke förädlas genom åhörandet af ädla konstverk, men hufvudsakligen på den grund, att dessa redan fullfjädrade individer ej mer äro i stånd till någon lyftning i känslor.

Men äfven i fråga om mottagligare sinnen, om personligheter, som kunna utvecklas i bildning och förädling, kan man väl icke med matematisk visshet bevisa, att tonkonsten utöfvar en etisk verkan, och att de genom studiet af denna konst liksom genom åhörandet af klassiska verk blifva sedligt och andligen förädlade.

Ja, man kan till och med våga påstå, att en *omedelbar,* direkt etisk inverkan svårligen någonsin kan framvisas. Man får alltså ej undra på att från visst håll äfven *hvarje* etiskt inflytande af tonkonsten fullkomligt bestrides. Huru skall man väl kunna leda i bevis att spelandet och åhörandet af sonater, qvartetter, symfonier af Mozart och Beethoven m. fl. moraliskt förädla somliga individer?

Först och främst kan nu den frågan framkastas, om skaparne af dessa verk *sjelfva* varit goda och ädla menniskor, hvilka endast frambragt goda och ädla verk! Ty blott det goda kan åstadkomma det som är godt, och endast goda, ädla ideer kunna verka förädlande. Om de tre nyssnämnda mästarne, liksom om så många andra berömda sådane, är det emellertid verldsbekant, att de voro goda och ädla, ja bland de bästa menniskor på sin tid. Man har visserligen påbördat dem ett och annat och således påstått om Mozart, att han skapat sina bästa arbeten vid glaset, hvarigenom han blifvit stämplad som drinkare. Hans närmaste hafva dock alldeles bestämdt förnekat detta.

Om Haydn och Beethoven kan man ej en gång säga så mycket; ej heller om Schubert, Schumann, Spohr, Weber, Mendelssohn, o. a. Alla dessa voro, trots sina fel, i grunden goda, förträffliga menniskor, hjelpsamma, då de kunde hjelpa, och städse färdiga att erkänna andras förtjenster. De konstnärer, som stå vår tid nära, vilja vi ej här tala om, utan endast anmärka, att man ej bör lyssna till den tanklösa hopens lösa prat. Vi upplefva ju dagligen att snart sagdt en hvar personlighet, som genom konst eller vetenskap gjort sig ett namn, genast förtalas och nedsättes.

Hvad nu *praktiska* konstnärer, virtuoser, sångare och sångerskor, beträffar, så är det sant, att ganska olikartade personligheter träda oss till mötes, goda och dåliga, hvilkas karakterer och lefnadssätt ofta mycket differera. Ungdom, uppfostran, mer eller mindre gynsamma förhållanden ha på dem haft ett afgörande inflytande, hvilket konsten ej alltid förmått paralysera.

Vi hafva förut sagt, att en *omedelbar* direkt etisk verkan svårligen kan med bestämdhet framvisas. Man kan likväl påstå, att de folk, som beflita sig om en högre musikodling, också stå på en högre kulturgrad än de, som inskränka musiken till dans, sång och marsch. Med detta oförnekliga faktum är dock ej bevisadt att denna högre musikodling bidragit till skapandet af den högre andliga kulturen. Man kan endast statuera en ömsesidigt befordrande vexelverkan. Det högre själslifvet fordrar en högre musikodling och — vice versa — den högre musikodlingen kultiverar också det högre själslifvet.

För att kunna ådalägga om musiken förmår verka etiskt eller sedeförädlande, måste man först hafva klart för sig, hvari väsendet och karakteren af hennes psykiska verkan ligger.

Detta är, som bekant, ett mycket omtvistadt ämne, som gifvit anledning till häftiga debatter och redan kostat mycket bläck. Vi skola ej utförligare behandla detta tema utan endast i korthet framställa en åsigt, hvilken obestridligen hyses af flertalet af våra estetiker.

Hegel — likasom hans store efterföljare i estetiken, Friedr. Vischer — har betecknat *musiken* såsom den *subjektiva konsten,* hvilken *störst och mäktigast framträder i det subjektiva själslifvets framställande.* Ja, detta är betecknadt som hennes hufvuduppgift, i hvilken hon af ingen annan konst, ej en gång af poesien kan uppnås; deremot är hon svag i framställandet af det objektiva i jemförelse med skulpturen, måleriet och skaldekonsten. Vissa objektiva föremål och förhållanden förmår hon endast tillnärmelsevis men helt obestämdt antyda. Och häruti är hon så mångtydig, att den ene tycker henne framställa ett, den andre ett annat. Hvad allt har man icke till exempel tyckt sig höra och finna i Beethovens sonater och symfonier!?

Men i framställningen af det subjektiva själslifvet är hon oöfverträffligt stor. »Det som orden ej kunna tolka, det uttalar sig i toner.»

Tonkonsten har blott företrädesvis den ena regionen af själslifvet till sin uppgift och verksamhet, nämligen »känslolifvet».

Så långt som till den plastiska, för en hvar fattliga framställningen af tankar och idéer, som är för skaldekonsten möjlig, har hon ännu ej hunnit. Våra geniala tondiktare hafva visserligen åstadkommit beundransvärda saker i framställning af objektiva föremål, men det blifver dock alltid äfven med tillhjelp af bifogadt symfoniprogram eller af text i operan ganska svårt att af tonbilderna sluta sig till den ena eller andra handlingen, till hvad flere personer göra eller tala.

Yttringar och uppenbarelser af känslolif genom toner finna vi redan i djurriket. Hvad drifver näktergalen eller lärkan att timtals stämma upp sin sång? Vårkänslor, glädje öfver tillvaron fylla bröstet på den befjädrade sångarskaran. *I det högre, kultiverade menniskolifvet yttra sig känslorna genom toner i förandligad gestalt.*

Den kultiverade menniskan höjer tonspråket till konst, till tonkonst.

Är det nu ett behof i den menskliga naturen, att i tonbilder framsjunga det upprörda hjertats alla känslor, så måste de af denna känslodrift frammanade tonbilderna också framkalla liknande känslostämningar i *åhörarnes* bröst. *Likasom enligt de fysikaliska lagarne för svängningarna hos en sträng denna äfven åstadkommer medsvängningar och medtoner hos andra harmoniskt proportionela strängar, så uppväcka äfven tonbilderna rörelse hos oss genom våra nervsträngar, vårt sensorium och framkalla samma själsstämning, under hvilken komponisten skapat dem.* Deraf beror ju till stor del musikens verkan.

Häruti ligger också förklaringen öfver att endast de tonverk och melodier, hvilka skapats af känslan genom fantasiens verksamhet, återväcka känslor hos den åhörande eller återgifvande, medan de som endast hafva sin källa i reflexionen, i förståndet, om än aldrig så regelrätta och konstmessiga produkter, lemna oss kalla och alltså ej åstadkomma någon psykisk verkan. Ordspråket säger också: »*Endast det som kommer från hjertat talar till hjertat.*»

(Forts.)

Ur Otto Lindblads lif

berättar J. T. följande: den som vill finna tankar i händelserna, skall måhända finna anmärkningsvärdt, att Otto Lindblad upphäfde sitt första skrik, just som klockorna i Karlstorps höga stapel en söndag vid sammanringningen läto höra sin klang öfver nejden, i följd hvaraf ock kloka gummor spådde, att det skulle blifva en ovanlig klockare af det barnet med tiden. Och nog blefvo de sannspådda den gången, ty klockare blef han — för bröds skull — och väl såsom sådan den ovanligaste på sin tid. Men också hade musiken för honom redan från barndomen varit dagligt bröd, till och med i bokstaflig mening, ty när mat emellanåt fattades i föräldrahemmet, säges fadern hafva tagit ned violinen och spelat sina små till tystnad och ro. Kanske det äfven vankades mera musik än bröd under hans ej korta studenttid och under de »Wanderjahre», som han i sällskap med utvalda sångare, moderna trubadurer liksom han, tillbragte här hemma och delvis äfven i främmande land. Det var härunder han diktade de sköna tonskapelser, som gjort hans namn älskadt för generationer; sedan kom det någorlunda tryggade brödets tid, men då var det i det närmaste slut med musikens.

Enligt hvad samtida till honom berättat, arbetade Otto Lindblad, så snart det gälde musik, med snillets medfödda lätthet. »Det der var ett vackert stycke, det skola vi sätta musik till», kunde han säga, när han läst något nyutkommet poem af en Herman Sätherberg eller en Onkel Adam m. fl. Och så satte han sig till pianot, och inom en stund var musiken färdig, stämmorna utskrifna och utdelade till några säkra sångare, som ej voro sena att sjunga dem »för att höra hur det lät». Så tillkommo många af hans vackraste sånger. Den oförgängligt sköna qvartetten »Hör jag forsens vilda fall» sjöngs sålunda första gången på teol. studeranden sedermera stadskomministern i Jönköping Carl Rydéns låga studentrum en afton, och den alltid lika friska »Sätt maskinen i gång, herr kapten», diktades och profsjöngs under en ångbåtsfärd mellan Malmö och Kjöbenhavn.

Den teoretiska utbildningen i musikens konst var för Lindblad den sjelflärdes. En person, hos hvilken han, enligt hvad som sagts mig, ansett sig stå i stor skuld i detta fall, var — en tysk »fröjdist», en violinspelare, som medföljde ett tyskt musiksällskap, som å något af stadens schweitzerier gaf »aftonunderhållningar», men denna »fröjdist» blef sedan en af prydnaderna och stödjepelarne i hofkapellet i Stockholms k. opera. Eget nog fick också Oscar Arnoldson, enligt egen bekännelse, »lära sig skalan till sången» af en utsjungen musikidkare med samma samhällsställning.

Från scenen och konsertsalen.

Reprisen är fortfarande det mest betecknande för Stora teaterns verksamhet. »Trubaduren» har framträdt med så godt som alldeles ny besättning, »Den stumma» med delvis förändrad. Med den förra var förenadt intresset af att pjesen då för hundrade gången gick öfver vår operascen (den gafs här för första gången den 31 maj 1860) samt att den nye utländske hjeltetenoren då fick visa hvad han bar i skölden.

»Trubaduren» erbjuder i allmänhet långt svårare uppgifter för den sceniske artisten än man vanligen är böjd att tro. Visserligen förnekar den derutinnan icke sin italienska extraktion att samtliga sångpartierna deri äro i hög grad tacksamma att utföra. De foga sig beqvämt och villigt efter stämbanden, de äro melodirika och känslofulla, och äro skrifna med mycken effekt. Men, här komma vi till svårigheterna, denna sträfvan efter effekt hvilar icke alltid på sanningens grund. Verdi brukar här som annorstädes icke taga så noga med det dramatiska innehållet i sin musik och efter det kända italienskt-bravurmessiga mönstret tillskapas mycket som egentligen bör lemna uttryck för helt andra affekter. Nu blir det sångaren som måste modifiera, förmedla och söka framkalla den rätta stämningen.

Men ej nog dermed. Alla dessa besynnerliga figurer, från den lamenterande zigenargumman till den mazurkasjungande gamle borgherrn, hvilka befolka denna vidunderligt gräsliga opera, äro tecknade med så bjert tragiska och ultrapatetiska färger att frändskapen med det komiska elementet ligger blott allt för nära. Att maskera denna sednare är endast den måttfulla och konstnärligt genomtänkta lyriskt-dramatiska framställningen förbehållet. Och när kan alltid en sådan presteras? Dock *ut desint vires* ... och vår opera är allra helst nu i behof af vänligt öfverseende.

Azucenas parti, ett af de mest storartade dramatiska partier som finnas, öfverstiger ännu fröken *Öhrströms* krafter. Men i betraktande af hennes ringa erfarenhet på en operascen lyckades försöket i det hela väl. Oafsedt det rent tekniska saknas henne ännu de egenskaper som egentligen gifva intresse åt denna karakter; verldsförakt, lågande energi samt framförallt den passionerade glöden som skall framströmma med all sin vulkaniska kraft. Lättare att åstadkomma är den rätta maskeringen som nu var allt för ung. Särskildt synes fröken Öhrström lagt an på ett lifligt och markeradt spel som nog i sinom tid skall vinna i naturlighet, när sådana manér som t. ex. de regelbundet återkommande tåhäfningarne undvikas. I fråga om sången är en fastare ansats af tonen önskvärd.

Fröken *Wichmann* som Leonora utvecklade mycken energi och musikalisk begåfning samt inlade i sitt föredrag kraftiga dramatiska ansatser tack vare sin mera genom styrka än välljud tilltalande röst. Tonbildningen och hennes sångsätt i öfrigt med allt hvad dertill hörer äro dock icke tillfredsställande och ega knapt anspråk på någon kritik. Må man med detta exempel för ögonen, eller rättare öronen, lära sig inse hur berättigad den med allt större skärpa framträdande gensaga är, som på sista tiden uttalats mot sångundervisningen vid en viss offentlig musikskola. I scenisk aktion är hon ännu nybörjarinna.

Herr *Benzon-Gyllich* fylde sin uppgift med mycken framgång och ingaf här ett vida fördelaktigare intryck än sednast i »Traviata». Men så passar honom den stolte gref Luna långt bättre än den gamle fine gentlemannen i Germont. Både i solonummer och ensembler gör sig hans starka och sonora röst förträffligt gällande. En naturligare hållning och gång bör emellertid hr B.-G. bemöda sig om samt göra några försök till mimik åtminstone vid sådana ställen som »Jag blir utom mig af raseri» eller »Hur vreden gnager på mig nu», der det icke är tillfyllest att endast se vacker och ståtlig ut.

Herr *Warmuth* debuterade som Manrico. Som sångare är han ganska rutinerad. Den intensivt vibrerande rösten är späd och tunn och klingar med en särdeles vek och behaglig timbre när den icke forceras; i annat fall låter den torr och beklämd hvilket i förening med den totala frånvaron af all manlighet i uttrycket tydligen ådagalägger att den heroiska genren *icke* kan blifva hr Warmuths rätta. Hvarför då anförtro honom sådana uppgifter som den käcke riddaren Manrico, helst han rör sig på tiljan med debutantens famlande osäkerhet och vi ega bättre representanter härför i våra egna artister? Hvarför icke snarare låta honom inhemta den sceniska gymnastikens a-b-c i några mindre fordrande partier såsom Alfonsos i »Den Stumma»?

Man har trott sig handla efter bästa förstånd med att hitkalla hr Warmuth. K. teatern behöfde någon som kunde fylla Arnoldsons plats, — så resonerar man — tiden hastade med att utifrån erhålla någon ställföreträdare då ju sådant icke kunde ske hemma, och någon bättre tenor kunde man väl knapt få för 4,500 mark.

Hvarför just denna summa? Med densamma fördubblad hade vi måhända fått en tenor som kunde lockat folk till teatern och beredt den goda inkomster, hvilket naturligtvis var afsigten med detta engagement. Och den tid af tre månader som förflutit mellan Arnoldsons frånfälle och hr Warmuths första uppträdande å scenen var väl tillräckligt lång att medgifva ett praktiskt och planmessigt tillvägagående med ett dylikt engagement. Man kunde då ha medhunnit att annonsera härom i utländska tidningar, att erhålla svar från respektive spekulanter och låtit de mera betydande af dem få debutera i vanlig ordning samt derefter gjort sitt val. Dock, hvad som skett har skett, och vi vilja icke med några vidare reflexioner, hur förpligtigade vi än äro dertill, lägga sten på börda.

En mindre anstrykning af elevuppvisning egde »Den stummas» repris, hvari två nya rolbesättningar förekommo. Hr *Sellman* som Masaniello ingaf ungefär samma fördelaktiga intryck som hans Vasco. Äfven här visade han mycket intresse för sin uppgift och sökte fylla de anspråk man eger rätt att ställa på operasångaren; så beflitar han sig om en konstnärlig behandling af rösten och ett lifligare, mera genomtänkt spel. Skada att han i förra fallet icke äfven kan understödjas af någon fyllig klang i sin stämma som blifvit öfver höfvan forcerad. Med vunnen erfarenhet torde

han nog ernå den kraft i framställningen som man väntar af den oförvägne fiskarhöfdingen. Fenellas parti gafs af fröken *Zetterberg* mycket behagligt och uttrycksfullt, äfven om det våldsamt passionerade och tragiskt gripande deri ännu uteblifver. Det är mycket svårare att under pauserna i en talrol tigande spela ett stumt spel än att på ett talande sätt spela stum — har man ganska träffande anmärkt för att framhålla att denna mimiskt plastiska uppgift icke hörde till de svåraste som kunna erbjudas en skådespelerska.

Nya teatern har funnit för godt införlifva »Niniche», den remarkabla badarepjesen, med sin repertoar. Kan det väl vara mer än *en* mening om det estetiskt klandervärda i en dylik manöver? I sanning, den teater är att beklaga som så planlöst förlorar sig i ett oroligt experimenterande å alla möjliga af den sceniska konstens gebit, att den för att bereda sig utkomst måste taga sin tillflykt till — lättsinnigt operettkram.

Från konsertverlden må vi endast korteligen påpeka en företeelse af intresse: Konserten i Ladugårdslandskyrkan till minne af framlidne komponisten *J. E. Gille*. Dess pièce de résistance var en af den oförtrutne musikerns nio messor, alla uppförda i härvarande katolska kapell, nemligen den tredje af dem (i Edur), hvilken såg dagen för en tjugu år tillbaka. Den är skrifven för soli, kör och stor orkester, hvilken sednare nu var remplacerad af piano och orgelharmonium. Denna messa synes liksom den på musikaliska konstföreningens förlag utgifna (n:o 7, A-dur) vara en produkt af en förtrogen bekantskap med de gamla kyrkmusikaliska tonsättarnes arbeten, hvilkas mindre för andedjup och otvungen religiös stämning, än stränghet och metodisk beräkning utmärkta skrifsätt företrädesvis tjenat kompositören till föresyn. Endast undantagsvis afviker han härifrån för att anslå en modernare ton, såsom i Credo (bassolo) och Benedictus (qvartett). Mindre klassiskt anlagd förefaller den ofvan nämda a-durmessan. För öfrigt är Gilles musik mera polyfon och välljudande än verksam genom originel uppfinning. Utförandet hedrar den kraftiga kören och dess dirigent dr *Svedbom*. —*h*—

Rättelse. I förra revyen förekom ett tryckfel som härmed rättas. På tal om »Ett litet huskors» och hr Janzons uppträdande deri nämndes om »den lifliga *musiken*» i st. f. *mimiken*.

Violinens ålder.

I ett nyligen utgifvet arbete af engelsmannen *George Hart* öfver violinens historia behandlas, bland annat, frågan om hur länge detta instrument varit till i sin nu varande form; och förf. visar, att violinen i egentlig mening icke har att räkna sin ålder längre än 300 år tillbaka från närvarande tid. Det första med säkerhet kända exemplet på dess användande i orkestern möter oss i partituret till *Monteverdes'* opera »Orfeo» år 1607, der det kallas *piccolo violino alla Francese*, och det första solostycke, som finnes skrifvet för detsamma, är enligt mr Hart en *toccata* af *Paulo Quagliati*, en föga känd musiker, som lefde i Roma omkring år 1600 och bland annat skref ett drama eller maskeradspel med titeln »Carro di fedetta d'Amore». Violinen — egentligen »den lilla violan» — synes till en början ha varit i någon mån ringaktad af sina större och ärevördigare föregångare. Att detta åtminstone var fallet i England visar sig af en märklig anekdot, som läses i sir *Roger & Estranges'* pamflett »Truth and Loyalty Vindicated», som utgafs två år efter restaurationen och hvari förf. yttrar:

»Mr Edward Bagshaw söker bevisa att jag flere gånger utbad mig ett enskildt samtal med Oliver, och att jag ofta bar min violin med mig under kappan för att lättare skaffa mig inträde. Säkert har denne Edward Bagshaw varit skeppsprest i Gravesend, då han kan hitta på något sådant. En fiol under min kappa! . . . Min fiol är en basfiol, och att bära en sådan under kappan, faller sig litet besvärligt. Det var bra hyggligt af honom, att han icke talade om för mylord, till hvilket sällskap af birfilare jag hörde. Hvad den der violinhistorien beträffar, torde dermed hänga tillsammans på följande sätt: Då jag befann mig i S:t James' park, hörde jag, att det spelades på orgel i ett litet lågt rum hos en mr Hickson. Jag gick in och fann der samladt ett litet enskildt sällskap af fem eller sex personer. De bådo mig taga ett instrument och spela en stämma. Jag gjorde det, men den stämma jag spelade var icke särdeles egnad att gifva stöd åt hvad man sagt. Tillfälligtvis och alldeles oväntadt kom Cromwell in. Han fann oss spelande och lemnade oss, så vidt jag minnes, stadda i samma sysselsättning.»

Beskyllningen att ha spelat violin synes ha varit minst lika obehaglig för sir Roger, som den att ha svikit sina pligter som rojalist.

Till hrr organister samt öfriga den svenska kyrkosångens idkare och vänner!

Undertecknad vågar vänligen och ödmjukast anhålla om insändande af *tre psalmmelodier* — de af resp. församlingar mest och hälst begagnade — för att vid någon kommande motettafton i Jakobs kyrka utföras. Melodierna, uppteckna de så, som de, om också afvikande, *verkligen* af församligen sjungas, behagade insändas till och skola tacksamt mottagas af

Redaktionen af Tidning för kyrkomusik,
Stockholm.

Claquens uppkomst

i Paris lär datera sig från den 24 april 1776, på hvilken dag man första gången gaf Glucks »Alceste». Drottningen uppbjöd allt för att åstadkomma en lysande framgång åt operan och vidtalade de förnämsta kavaljererna vid hofvet, särskildt comte d'Artois och comte de Provence att sörja för att vid vissa ställen i operan ett allmänt applåderande skulle låta höra sig. Detta var naturligtvis en högst angenäm och välkommen riddarpligt emot deras unga, sköna och älskvärda drottning. Hela huset var sålunda fyldt af den unga högadeln, som vunnits för denna lilla konstnärliga konspiration, genom hvilken de kunde visa sin artighet mot drottningen. På alla platser, i alla vinklar och vrår voro de sammansvurna grupperade, hvilka vid de af drottningen utmärkta ställena uppväckte stormar af bifall. Framgången blef också glänsande, vid hofvet liksom i hela Paris. Direktörerna vid operan togo detta efter och föranstaltade vid första uppförandet af operan »Enée et Didon» en likadan ovation. Hvad Marie Antoinette undantagsvis satt i verket, har sedan under ett helt århundrade utgjort en verklig teatralisk landsplåga.

Från in- och utlandet.

Isabel Wennberg har efter ett synnerligt framgångsrikt uppträdande vid flere konserter i London ingått vid ett teatersällskap som under Carl Rosas ledning för närvarande gifver föreställningar i Huddersfield (stad i grefskapet York). »Fröken Wennberg», säger en tidning på platsen om hennes uppträdande i Faust, »utförde Siebels parti, hvari hon uppenbarade en synnerligen behaglig kontraalt och ett vackert musikaliskt sångföredrag. W. är engagerad att medverka vid de ansedda Popular Concerts i London. På nyåret torde hon jemväl å scenen komma att uppträda der.

Hjalmar Meissner, den unge lofvande pianisten, som flere gånger härstädes offentligen uppträdt med mycket bifall, vistas sedan sept. månad i Paris, der han fortsätter sina studier i pianospelning för den utmärkte pianisten Théodore Ritter, i komposition för E. Durand. Han har nu senast skickat hem några af sina kompositioner för piano.

Raoul Pugnos intressanta komposition »Scènes de Ballet», som han föredragit vid flera af sina konserter och som väckt en välförtjent uppmärksamhet, kommer inom kort att från trycket utgifvas å Huss & Beers förlag.

Henrik Westberg har med stort bifall uppträdt på Gürzenichkonserten i Köln den 25 sistlidne oktober. Vid tillfället firades kapellmästaren Ferdinand Hillers 70-åriga födelsedag, och hans oratorium »Saul» uppfördes. Hr Westberg sjöng Davids parti och alla tidningar på platsen voro enhälliga i sina loford öfver detta partis utförande. Köln. Zeit. tycker, att hans »timbre» ännu är något utländsk, men att den dock böjer sig mer och mer efter den tyska vokalfärgen, och tidningen hoppas att hr Westberg skall helt och hållet förvandla sig till tysk sångare.

Organistutnämning. Konungen har kallat till organist inom slottsförsamlingen musikdirektören Aug. Lagergren, hvilken förut vikarierat för aflidne prof. Mankell och sedan blef hans efterträdare.

Jörgen Malling, den äfven i vårt land mycket bekante danske musikläraren och kompositören, har af konung Oscar tilldelats guldmedaljen Literis et Artibus.

Thursbykonserten i förrgår afton — säger Korrespondenten, Landskrona tidning — gafs för fullsatt salong och publiken uttryckte sin förtjusning med ihållande applåder. Att miss Thursby dervid tog broderslotten är helt naturligt, ehuru pianisten hr Fischhof är en musikalisk talang af stor betydenhet och förtjenar det största beröm för sitt gedigna pianospel. Hvad deremot missen beträffar, så kunna vi för ingen del instämma i det öfverflödande bifall recensenter och småstadspubliken i allmänhet öfver henne utgjutit; ty enligt vårt förmenande är hon en ganska medelmåttig sångerska, jemförd med t. ex. Carlotta Patti, Louise Pyk och andra dylika storheter. Det beror väl också mindre på om sådana personer, som herrar Strakosch och hans vederlikar framskuffa, på arenan verkligen äro sådana konstnärsstorheter som de i den storartade amerikanska »puffningen» påstås vara, utan gäller det väl uteslutande »Geld zu kriegen». Masspublikens bifall skatta vi derföre icke högt, helst vi af erfarenhet veta, att stora konstnärer härstädes ofta haft den nedslående företeelsen af 40—50 åhörare.

Finska sångerskan Hortense Synnerberg har denna höst uppträdt vid en konsert i Milano, arrangerad af filharmoniska och filodramatiska sällskapet derstädes, samma artistförening, inom hvilken Alma Fohström nyligen låtit höra sig. Fröken Synnerberg utförde en aria ur operan »Favoriten» och en romans af Casella och skördade mycket bifall.

Carl Warmuth, musikhandlaren och förläggaren i Kristiania, har af konungen blifvit utnämnd till hofmusikhandlare.

Fröknarna Lagervall, Aberg och Lindberg, som med framgång konserterat i Norrland, gifva sin första kammarmusiksoirée den 29 d:s i Vetenskapsakademien.

Fritz Schousboe är anländ hit och meddelar undervisning i pianospel efter Neuperts erkändt utmärkta metod. Se vidare annonsen.

Kristiania 4 Nov. 1881.

Jag stannade — hvad konserterna angår — i mitt sista bref vid herr Neuperts; sedan har det gått ganska raskt undan, oaktadt vi först i morgon komma in i »vår egen» musiksäsong med musikföreningens begynnande af den samma. *Johan Svendsen* är naturligtvis äfven i år vald till för-

eningens ledande dirigent och skall väl också, om ej alla märken slå felt, till lycka för saken komma att qvarstå såsom sådan. Musikföreningens uppgjorda program för de 6 konserter, hvilka äro bestämda att gifvas under säsongen, består af sådane saker som, bland annat: »Suite» af Hammerich, »Suite» af Massenet, åtskilliga saker ur Berlioz' »Faust». För soli, kör och orkester säges komma att gifvas: Mendelssohns Walpurgisnacht; för stråkar: dennes »Oktett» (med flerdubbel förstärkning) och Edv. Griegs »Melodier» (nytt). Kammarmusikens program skulle blifva: Beethoven: »Qvintett», Mendelssohn: »Trio» (D-moll). Pianoqvartetter af Schumann och Saint-Saëns, Qvartett af Fauré och Qvintett af Sgambatti. Detta program kommer väl att tillökas med åtskilliga solosaker. Beethovens 9:de symfoni ämnar man gifva under loppet af säsongen som extrakonsert. — Musikföreningens direktion består för närvarande af herrar Lindemann (organisten) som förman samt Böhn, Nicolaysen, Grönvold och Röder. Någonting nytt är också, att medlemmarne mot att förevisa sina medlemstecken få mot erläggande af 50 öre tillträde till generalrepetitionerna, hvilka hållas konsertdagen kl. 9 på morgonen. Detta bör kunna inbringa många skillingar i kassan.

Kammarmusik-soareerna (hrr *Böhn, Soelberg, Zapffe* och *Hennum*) begynte sin verksamhet d. 8 oktober med Schuberts qvartett A-moll op. 29, Schumanns trio D-moll op. 69 samt sångnummer. Utförandet var i det hela mycket tillfredsställande, och det gör derför så mycket mindre ett behagligt intryck att gång på gång se publikens klena intresse för kammarmusik-soareerna. Med en assistens så värdefull som fru *Agathe Backer-Gröndahls*, hvilken spelade pianot i trion, skulle man än mera kunnat vänta ett fullare hus än som nu var händelsen. Vid denna konsert biträdde också en blind sångerska, fröken *Laura Thronsen*. Efter det lilla prof hon här afgaf, har hon en stor röst, men det finnes dock ett men, och detta tör närmast ligga i det medlidande hon väcker genom sin bristande synförmåga, som blifver dubbelt smärtsam och ohygglig för åhörarne, när den står i förbindelse med konserttribunen. Om jag ej hört orätt, så hade h. majestät den godheten att sända henne 50 kronor i anledning af hennes egen inställda konsert, som visst var ämnad att gifvas under hans vistelse härstädes.

Efter denna konsert hade vi fru *Heyerdahls*, som gafs i logens stora sal med biträde af fruarna Backer-Gröndahl och Elisabeth Hals, fröken Sina Ring, hrr Böhn och Hennum. Här uppfördes ett storartadt program, något som kunde locka, men det drog likväl icke mycket folk, fastän fru Heyerdahl sjöng här för första gången, och den menskliga nyfikenheten dock brukar vara så vaken. Fru Heyerdahl är till födseln norska, gift med målaren Hans Heyerdahl och bosatt i Paris. Efter att hafva tagit undervisning någon tid här hemma, förnämligast hos hr Meyer, och vidare i Sverige, reste hon till Paris, der hon studerade vidare hos madame Viardot-Garçia. Man hade derför rätt att vänta åtskilligt af henne, men vare sig på grund af en tillfällig indisposition eller ej blef man härutinnan beklagligtvis mycket sviken. Hon borde också helst ha undvikit att på sitt program uppsätta saker, som vi helt nyligen hört föredragas af madame Trebelli och Signe Hebbe. Rösten är väl närmast en djup mezzo-sopran, som visserligen med ihärdiga studier kan betydligt utvecklas samt upp- och bearbetas. Föredraget bar för mycket pregeln af eleven och för litet af den fackmessiga sångerskan. Trion af Beethoven var det bäst utförda numret, tack vare fru Backer-Gröndahl, ehuru jag hört äfven detta nummer bättre utfördt. Fru *Hals* spelade Vieuxtemps med alltför liten verve. Fröken *Rings* Chopin var ytterst litet karakteristisk. Nästa gång fru Heyerdahl ger konsert, hoppas jag att hon gjort betydliga framsteg.

Fröken *Marie Wieck* hade d. 25 okt. en konsert i Hals' lokal för så litet folk, att det endast förundrar mig åt hon någonsin spelade. Det är en skam för Kristiania publik, att sådant kan hända. Fröken Wieck behöfver icke spela länge, förr än man är kommen på det klara med att hennes skola är utpregladt och äkta tysk. Hon har mycken färdighet, men spelar något tungt. Någon egentligen fin nyansering har man svårt att uppdaga.

Och så ha vi haft *Stanislaus Barcewicz*, denne konstnär med den eldiga, breda stråken, med den öfverlägsna tekniken och det varma, sprittande, lifliga föredraget. Han påminner både om Wieniawski och Sarasate, och kan sättas i jemnbredd med de främste; säkerligen skall hans namn blifva ett bland de konstnärsnamn, som skola kasta sitt sken öfver hela verlden, om lifvet härtill blifver honom långt nog. Han spelar så, att han får åhörarne med sig inom kompositionens trollkrets, der han sjelf rör sig med personlig innerlighet i breda, kraftfulla och skönt nyanserade skiftningar. Hans toner äro ett trolleri, de tumla fram i lysande färgprakt, än starka, vilda, stundom krassa, än veka, smältande och ljufva. Han har å sina två här gifna konserter på logen och å en folkkonsert i gymnastiklokalen spelat sådana saker som: Max Bruchs G-moll-konsert, Chopins Nocturne i Ess (som han flere gånger måst spela da capo), Wieniawskis 2:a konsert, Mazurka och 2:a Polonaise, Vieuxtemps' Ballad och Polonaise, Brahms-Joachims Danse hongroise, Sarasates spanska danser samt Faust-fantasien, Mendelssohns E-moll-konsert och Johan Svendsens »Romans». Han var på första konserten biträdd af fröken *Ingeborg Eriksen*, en af våra mera framstående yngre pianister, som hela aftonen skötte den så föga beaktade men rätt svåra befattningen att ackompagnera. Fru *Schirmer* sjöng på första konserten saker af Godard, Liszt och Kjerulf, och fröken *Ragna Goplen* biträdde på den andra. Fröken Goplens anslag och föredrag kunde man för framtiden önska frigjordt från en viss matthet och dunkelhet som häftar vid hennes toner. På folkkonserten, der fröken Goplen också utförde ackompanjemanget, assisterades Barcewicz af fröken *Eckersberg*. Gymnastiklokalens sal fordrar ingen liten stämma, och derför räckte ej hennes till, hur nätt den för öfrigt kan vara. Hvad som passar i en salong försvinner ofta i en stor lokal, och det vill under alla omständigheter mycken konst och genialitet till för att med en liten stämma fylla ett stort rum. Detta betonas här hos oss allt för litet, och det kan ej nekas, att om man i detta hänseende vore förvis och ej efterklok, så skulle konsten lida mindre och individen vinna mer.

Om söndag gifver Barcewicz åter en folkkonsert, vid hvilken han biträdes af fru Ida Basilier-Magelsen och fröken Ragna Goplen. Barcewicz var för ett par dagar sedan i Fredrikshald. Hans impressario är hr Alexander Bull, son till vår Ole Bull, och man kan ej annat än vara honom tacksam för den skönhetsnjutning han med Barcewicz' toner förskaffat oss.

Svendsens kantat för kronprinsparet är ett arbete, som är vår store mästare värdigt. Hela kantaten är, från en sida sedd, en målning af orden, så att hvad man läser i orden, hör man i tonerna och känner i hjertat. Men personligheterna försvinna under tonernas magnetiska beröring, och det är ej längre de förra utan det evigt varande, det som aldrig kan dö, så länge menniskan lefver, ja, det hvarom man läser att det hörer sjelfva englarne till — med ett ord, musiken, som ensam gör sig gällande. Klangfärgerna i detta tonmåleri lyfta sig till en höjd af musikalisk stämningsfullhet, som är af betydande verkan utan att dock sakna egenskapen att vara lättfattlig för publiken. Svendsens Romans, som spelades på Barcewicz' folkkonsert och äfven spelas i afton, är en i hög grad melodiös och tilltalande komposition, likasom harmoniseringen naturligtvis är mycket vacker och färgrik. Den måste på Barcewicz' konsert gifvas da capo.

Om måndag hafva herrarne Paul Viardot och Raoul Pugno sin första konsert härstädes i bröderna Hals' konsertlokal. Litet längre fram väntas den ryska pianisten Magdalena von Swistunoff. I december kommer Annette Essipoff, och det talas om att Carlotta Patti, med sin man, violoncellisten de Munck, snart är att förvänta.

Det Cettiska operasällskapet har slutit sina dörrar på folkteatern och rest till Throndhjem, der det kallas »Fru Falk-Hofer med sällskap», och der de gifva sin »Barberare» och sin »Rigoletto». Jag har ej hört att de ännu kommit utöfver detta repertoaromfång.

På Tivoli gör det svenska operettsällskapet, som till det mesta är sammansatt af sujetter från Sveriges ambulatoriska teatertrupper och ej kan sägas stå öfver medelmåttan, rätt mycken lycka med sin »Donna Juanita». *S.*

Paris. På stora operan håller man för närvarande på med repetitionerna till Mozarts »Don Juan» med m:me Krauss som Donna Anna, Lasalle i titelrollen och Gailhard som Leporello. Vidare arbetas med inöfningen af »Françoise de Rimini» och Sangalli-balletten »Namouna l'esclave». Aubers »Philtre» är ock i fråga att upptagas.

— Opera comique som snart är färdig med »La Taverne des Trabans» har jämte »Le Pardon» haft »Trollflöjten» senast på spellistan. M:me Carvalho sjöng »Pamina», m:me Bilbaut-Vauchelet »nattens drottning». — Elektriciteten — säger en fransk musiktidning — som för närvarande spelar en så stor rol å våra teatrar, har vid denna första representation af Trollflöjten gjort ett nytt underverk. Nattens drottning hade nämligen ådragit sig en förkylning som så betänkligt inverkat på hennes stämband att M. Carvalho till sin förtviflan såg sig nödsakad att sätta en lapp på affischen och ändra spektakel, då doktor Proust fick den luminösa ideen att elektricera primadonnans stämband. Detta lyckades förträffligt. Såsom genom ett trollslag återfick m:me Bilbaut-Vauchelet elasticiteten och välljudet i sin röst. Publiken applåderade ursinnigt och Trollflöjten har fått sig en ny tablå: elektriciteten direkt applicerad på den menskliga strupen.

— På Nouveautés-teatern gick Lecocqs nya opera buffa »Dagen och natten» (Le jour et la nuit) den 5:e Nov. öfver scenen för första gången med en framgång som anses betrygga dess framtid som kassapjes. Libretton lärer vara temmeligen slipprig och musiken liflig ehuru föga originel. Uppsättningen är ytterst luxuös.

— Ryktet om Victor Massés svåra sjukdom var öfverdrifvet. Han är mycket på bättringsvägen och har fullständigt orkestrerat partituret till sin »Nuit de Cléopâtre».

— Det är fråga om att på en af Paris' teatrar återupptaga en opera af Offenbach, gifven i London 1874 och kallad »Wittington och hans katt».

— Hortense Schneider, i sina unga år Parisoperettens herskarinna och Offenbachs diva, har nu på äldre dagar gift sig, och det så hemligt, att parisarne först tre veckor efteråt erhöllo kunskap derom. Vigseln egde rum den 4 oktober. Le Figaro egnar parisarnes forna älskling hvilken 1867 äfven af alla vid verldsutställningen samlade potentater firades högt, några elegiska afskedsord, hvilka sluta helt patetiskt: »Gråt, operettens sånggudinna! Beström edra hufvuden med aska, I habituéer från Variétés och Palais-Royal! Hon, hvilkens namn är oupplösligt bundet med framgången af Storhertiginnan af Gerolstein, Sköna Helena, Périchole, Riddar Blåskägg och Pariserlif, är ej mer! Hon heter nu grefvinnan de Bionne.»

Pianoepidemien tyckes grassera ännu häftigare i Paris än hos oss. Vid gatan Saint Honoré har sedan ett år tillbaka en våning, som var mörk, fuktig och hade andra olägenheter, stått outhyrd. Då fick värden en ljus idé. Han uppsatte på husporten ett anslag: »Intet piano i huset.»

Två timmar derefter var våningen uthyrd.

Berlin. Meyerbeers »Dinorah» eller »Vallfarten till Ploermel» uppfördes på kgl. operan för första gången d. 31 Okt. detta år — den enda af Meyerbeers operor, som icke förut gått öfver scenen i Berlin. Det är dock nu mer än 22 år sedan denna opera för första gången d. 4 Apr. 1859 uppfördes i Paris och framkallade en storm af enthusiasm. Sedan dess har operan gått verlden rundt men icke hunnit till Berlin. Saken låter förklara sig dermed att så länge Meyerbeer lefde fanns vid Berliner-operan ingen koloratursångerska, sådan som kompositören önskade för Dinorahs parti och han var, som bekant, mycket noggrann i fråga härom. Sedan han midt under förberedelserna till första uppförandet af »Afrikanskan» i Paris dog d. 2 Maj 1864, trängde intresset för detta verk, på hvilket man med så stort intresse länge väntat, allt annat i bakgrunden, äfven Dinorah, och detta i Berlin så mycket heldre, som man der i Pauline Lucca egde en Selica, som tycktes skapad för denna rol, under det Dinorah alls icke låg inom hennes sfer. — Vid första representation af Dinorah hade eliten af den musikaliska publiken infunnit sig, äfven kejsaren och en stor del af hofvet var närvarande. Redan ouverturen, en prolog eller förhistoria till operan, väckte en storm af bifall, som sedan upprepades från scen till scen. Efter operans slut framkallades de biträdande konstnärerna medelst varma applåder, i hvilka deltog den åldrige kejsaren, som bevistade representationen ända till slutet.

— Herr. Joachim, de Ahna, Wirth och Hausmann hade d. 28 Okt. sin andra qvartettafton, hvarvid utfördes: Mendelssohn op. 80 (F-moll), Brahms: op. 67 (B-dur) och Beethoven op. 59 (C-dur). Brahms verk är föga bekant men fann utomordentligt bifall. Denna qvartett hör också onekligen — säger rec. — till de bästa på kammarmusikens område. Det lifliga första vivacet öfverraskar genom präktiga klangfärger, i andra

satsen har första violinen ett solo, rikt poetiskt; perlan i det hela bildar dock agitatot, i hvilket altviolens drömmande ton nästan alltigenom är themaförande. Slutet utgöres af ett antal lifliga, anslående variationer.

— Rosenkind (La mascotte, Glücksengel) uppfördes d. 25 Okt. på Friedrich-Wilhelmstädt. theater i Berlin, men blef följande dagen förbjuden att uppföras genom polisordre, emedan texten i tysk öfversättning befanns anstötlig. Förbudet upphäfdes dock efter ett par dagar.

— Af Franz Liszt kommer att föräras åt den musikaliska verlden en julklapp »l'Arbre de Noël«, ett album af 12 pianostycken. Arbetet skall i början af december i en elegant upplaga utgifvas på Fürstners förlag.

— Den franske violinvirtuosen Marsick gaf d. 13 okt. en konsert i sångakademien med utomordentlig framgång. Herr Marsick är också en virtuos af första rangen, i mycket påminnande om Sarasate, liksom denne glänsande genom en fenomenal teknik och öfverträffande honom i tonens styrka. Sarasate åter är öfverlägsen honom i förtrollande grazie och utpräglad, intagande individualitet. Hr Marsick spelade Vieuxtemps D-moll-konsert, Symfonie espagnole af Salo och några mindre kompositioner af Sarasate och honom sjelf. Bifallet var entusiastiskt.

Qvartettaftnarne togo sin början d. 15 okt. Qvartetten utgöres af Prof. Joachim, de Ahna, Wirth och Haissmann. Programmet utgjordes af: Mozarts qvartett G-dur, N:o 1 af de Haydn tillegnade; Haydn: F-moll op. 20 och Beethoven: op. 59 F-dur.

Det kungliga biblioteket i Berlin eger några och tjugu Mozart-illustrationer, bland andra en från mästarens vistelse i Berlin 1789. Det är den bekanta scenen, då Mozart, just anländ till Berlin, skyndar till teatern, der man gaf hans »Enlevering ur seraljen»; tränger sig fram till orkestern och vid det stället, då Pedrillo sjunger »Blott den fege narr'n är rädd», ropar högt till sekundviolinisten, som i stället för den karakteristiska lilla tersen (d) griper stora tersen (diss): »För tusan! vill ni ta d!» Alla, det kungliga hofvet, publiken och musikerna vända sig förvånade åt det ställe, der en liten man i lång resrock med uppsträckt arm och knuten näfve ger eftertryck åt sitt käcka maningsrop.

Wien. Festföreställningen på hofoperan till ära för de italienska majestäterna egde rum d. 28 Okt. med följande program: Första akten af »Drottningen af Saba», tredje akten ur »Lucie», andra akten ur »Romeo och Julia» och sista akten ur »Afrikanskan», så att de främmande höga personerna fingo göra bekantskap med de förnämsta sceniska krafterna vid operan.

— Spontinis »Vestalen» har på hofoperan icke gjort särdeles stor lycka. Rolbesättningen var följande: Frk. Ehnn-Julie, Frk. Papier-Öfverprestinnan, Labatt-Licinius, Beck-Cinna, Rokitansky-Maximus. Denna opera gafs här senast i Mars 1854.

— Komponisten och pianovirtuosen Louis Pabst från Ryssland har anländt till Wien och ämnar företaga en konserttur genom Österrike-Ungarn och Tyskland.

— August Bungert, den begåfvade komponisten af sånger och kammarmusik är sedan längre tid sysselsatt med komponerandet af en stor opera »Odysseus». Verket består af två delar och afsedt för två representationer. Enligt omdömet hos de få som fått en inblick i den unge maestrons verk, lär det ha att vänta stor framgång.

— Den värderade sångerskan Fru Schimon-Regan, som nyligen medverkat vid en Gewandhauskonsert i Leipzig och berömmes för sin »klockrena sopran», har enligt annons i »Wiener-Signale» bildat en dam-vokal-qvartett, hvilkens öfriga medlemmar utgöras af Ida-Hahn-Friedlander (2 sopr.), Anna Lankow (1 alt) och Louise Pfeiffer van Beck (2 alt).

— Aida gafs för hundrade gången i Wien d. 19 sept. Denna opera uppfördes här första gången $^{29}/_{4}$ 1874 och blef då temligen kallt emottagen. Intresset för den samma har sedan ökats, så att knappast någon opera på så kort tid här uppleft så många representationer.

Hamburg. Bach-sällskapet öppnade sina abonnementskonserter d. 28 Okt. med festföreställning till firande af Kiels, Liszts och Kellers födelsedagar (den förstnämnde 60, de senare 70 år). Dervid uppfördes af Kiel: »Te deum» för soli, kör och orkester samt sånger; af Liszt: »Prometheus», symfonisk dikt, slåtterkör med orkester och pianosolosaker; af Hiller: ouverture »Ein Traum in der Christnacht, Pingsten för kör, orkester och soloröster. Hiller hade mottagit inbjudningen att personligen anföra; af mera betydande solister medverkade fröken Mary Krebs och fröken Breidenstein. — Från hela Tyskland har Ferdinand Hiller vid sin 70-årshögtid fått mottaga bevis på erkännande och vänskap. Så erhöll han från Wien en enorm lagerkrans med inskription: »Till Ferd. Hiller på hans sjuttioårs-dag af hans vänner och beundrare i Wien» och försedd med namnen Brahms, Brüll, Goldmark, Bauernfeld, H. Laube, Door, Billroth, Hanslick, Louise Dustmann m. fl.

— På Stadttheatern har man gifvit »Oberon» med recitativ af Wüllner, såsom förut skett i Dresden. Operan säges ha vunnit betydligt i dramatiskt värde härigenom. — Eduard Strauss med sitt kapell från Wien har konserterat i Hansa-salen någon tid, i hans ställe har nu musikdirektör Parlow från Kreutznack med sitt kapell inryckt i denna lokal; han säges vara engagerad för hela vintern härstädes.

Leipzig. D. 6 och 13 oktober gåfvos här första och andra abonnemangskonserterna i Gewandhaus. Såsom solister uppträdde å den första pianisten Scharwenka och sångaren Gudehus och å den andra Fräul. Keller (altsångerska) och hr Heckman, som spelade Gades nya konsert. Hr Heckman får beröm för sitt fulländade spel, och Gades konsert vann bifall såsom melodiös och harmoniskt intressant.

— 4:e abonnemangskonserten i Gewandhaussalen egde rum d. 27 oktober och utgjorde till en del en Hiller-Liszthyllning. Programmet var följande: Ouvert. till Schillers »Demetrius» af Ferd. Hiller (f. 24 Okt. 1811). — Konsert för piano (D-dur) komponerad och föredragen af Julius Röntgen (första gången). — Tassos Lamento e trionfo, symfonisk dikt af Franz Liszt (f. 22 Okt. 1811). — Solostycken för piano spelade af Jul. Röntgen och slutligen Symfoni (N:o 2 C-dur) af Rob. Schumann.

Weimar. »Den heliga Elisabeth» af Liszt kom d. 22 Okt. till sceniskt uppförande på hofteatern, såsom hyllningsgärd åt den sjuttiårige kompositören. Framgången var fullständig. Företaget syntes vågadt men hade en öfverraskande verkan. Trots det att »Den heliga Elisabeth» flere gånger uppförts i kyrkor och särskildt 1868 på ett mönstergildt sätt gafs på Wartburg, erhöll verket genom den sceniska fullständigheten en öfverväldigande plastik. Utförandet var förträffligt.

Florens. En ny opera-comique »Amico di casa» af maestro Cortesi har gjort lycka på Niccolini-teatern härstädes och inbringat talrika inropningar åt kompositören och de spelande.

Antwerpen. »L'Indépendance belge» omtalar, att musiksällskapet i Antwerpen håller på att repetera »Judith» af Ch. Lefebure, lyrisk dram i 5 akter, tillegnad m:me Viardot. Det stora verket kommer att gifvas i slutet af December eller början af Januari 1882 under ledning af m:r Pierre Bonoit.

Milano. Förhandlingarne vid den i förening med utställningen hållna musikkongressen hafva utkommit hos Ricordi under titel »Atti del congresso dei Musicisti italiano riunito in Milano dal 16 al 22 giugno 1881».

London. Prof. Rappoldi och hans maka Laura Rappoldi-Kahrer hafva konserterat härstädes med så stor framgång, att man öfvertalat dem att gifva ännu en konsertcykel i november. Herr Rappoldi lärer då låta engelsmännen för första gången göra bekantskap med Godards konsert.

Brüssel. Monaie-teatern, som ej på tre år bjudit på någon större ballett, har nyligen upptagit den fyratio år gamla Giselle med solisterna m:me Gedda och Herr Duchamp. Adams vackra musik till denna ballett slog mycket an.

Oldenburg. I Oldenburg har d. 8 okt. öppnats en ny hofteater. Densamma är efter mönstret af de nya teaterbygnaderna i Frankfurt, Dresden o. s. v. uppförd i renässansstil. I betraktande af den ringa kostnaden — 310,000 mark var hela den summa man förfogade öfver — är det öfverraskande hur lyckad den vackra byggnaden blifvit i alla afseenden. Till denna teaters uppbyggande åtgick $2\frac{1}{2}$ år.

Dresden. Glucks »Armida», instuderad under kapellmästare Schuch's ledning, uppfördes d. 13 okt. på hofteatern och mottogs med rätt mycket bifall. — Konsertsäsongen har blifvit invigd af den firade sångerskan Mathilda Sembrich.

— Ett berigtigande rörande det såsom nyfunna omtalade ariosot ur Meyerbeers »Nordstern» har ingått från M:s förläggare i Paris, hvilka upplysa, att det länge varit utgifvet och att de fleste tenorer, som innehafva Danilowitz' rol, sjunga detsamma.

Aforismer ur Vischers Estetik.

Visan, den enkla melodiens nationalisation, är, likasom melodien sjelf, musikens utgångspunkt, medelpunkt och fullbordan. Först genom denna realisation vinner tonkonsten klarhet, själ och innerlighet. Till vis-formen återvänder tonkonsten öfverallt, äfven i större instrumentalverk, ifrån de mera sammansatta och hopburrade konstformerna. Men visans område är för trångt, hennes rörelser alltför enkla, för att tonsättaren en gång för alla och städse skulle kunna stanna vid hennes form. — Visan måste derför låta rikare gestalter framväxa utur sitt sköte. Det vill säga: någonting så enkelt som visan måste bli tema för vidlyftigare och lärdare konstskapelser. Men lika sant är, att allt hvad i musiken lefver och rörer sig *skönt*, allt hvad som eger högre *lif*, rörer sig och lefver på grundvalen af enkel, vislik melodi.

All musik är rytmiserad, karakteristiskt formad, tonföljd eller *melodi*. Melodi i trängre mening är en tonföljd, som, i sjelfständig, karakteristisk, *inom sig afsluten* betydelse äfven då uppträder begriplig och betydelsefull, när hon höres utom sammanhanget med ett större helt och utan harmonisk beledsagning. Melodier kunna sådana melodiska tongångar, hvilka endast inom ett större sammanhang samt med ackompagnement äro sköna, blott i *vidsträcktare* bemärkelse kallas; ty de *sakna i och för sig sjelfva ett visst något* för att vara karakteristiska, oberoende och fulländade.

Å
HUSS & BEERS
Musik-Lånbibliotek,
upptagande hela det rikhaltiga Musiklagret, emottages abonnement
för helt år ... 10 Kr. | för fjerdedels år 5 Kr.
„ halft år ... 7 „ | „ månad ... 2 „
gällande för 1 häfte vid hvarje ombyte.
Obs.! Abonnenter i landsorten erhålla dubbelt antal häften.

Den 1:sta Oktober utkommet på Huss & Beers förlag:

"Victoria-Album"

tillegnadt H. K. H. Kronprinsessan VICTORIA.

INNEHÅLL:

N:o 1. **"Tonernas helsning"**, sång för 1 röst, till ord af C. D. af Wirsén ..... af Ivar Hallström.
N:o 2. **Fest-Polonaise** för Piano 4 händer ..... » Emil Sjögren.
N:o 3. **Morgonhelsning** | » » 2 » ..... » Ludvig Norman.
N:o 4. **Aftonstämning** |
N:o 5. **Graziernas dans** » » » » ..... » Conrad Nordqvist.
N:o 6. **Fest-Marsch** » » » » ..... » Frithiof Hertzman.

Pris: 3 Kronor.

Fest-Polonaise för Piano

med anledning af förmälningen i Karlsruhe.

Komponerad af

FRITHIOF HERTZMAN.

Pris: 1 Krona.

Notväskor
och
Notrullar,

största urval till billigaste pris i

Huss & Beers Musikhandel.

Expedieras **franco** till landsorten.

Billigaste upplagor
af
Undervisnings-Musikalier
i
Huss & Beers Musikhandel.

Piano-
och
Orgel-instrumenter
Största lager.
Billigaste priser
hos
I. Dannström & Co.
16 Regeringsgatan 16.

Färska, äkta Italienska
STRÄNGAR
ständigt å lager i
Huss & Beers Musikhandel.

Fredrik Peterson

undervisar i pianospelning. Lektionspris 15 kr. pr månad. Adr.: Regeringsgatan N:o 11, 1 tr. upp.

1:ma Notpapper

från **Breitkopf & Härtel i Leipzig,**
alla brukliga linieringar ständigt å lager i
Huss & Beers Musikhandel.

För Chör-Föreningar!

På **Huss & Beers** förlag har utkommit:

7 Chörer

(4- och 8-stämmiga)
för blandade röster
utan accompagnement
af
Ludvig Norman.

Partitur: 1 kr. 50 öre.
Stämmor à 50 öre.

Flertalet af dessa hafva vid olika tillfällen och med utomordentligt bifall blifvit uppförde å f. d. »Nya Harmoniska Sällskapets» och »Musikföreningens» m. fl. konserter.

På **Huss & Beers** förlag har utkommit:

20 Original-Polskor

från Gestrikland,
behandlade för Piano
af
Gustaf Stolpe.

Pris: 1 kr. 50 öre.

I sitt företal till det intressanta verket yttrar utgifvaren: »Dessa polskor utgifvas icke i egenskap af **danser**, det de fordom varit, nemligen högtidliga s. k. **Brudpolskor** — — — — utan såsom små melodiösa musikstycken —, ett litet bidrag till vår nationella folkmusik.»

På **Huss & Beers** förlag har utkommit i musik- och bokhandeln:

"HON!"

Polka för piano
af
OSCAR TORSSELL.
Pris: 50 öre.

Fritz Schousboe

från Kjöbenhavn har anländt till Stockholm och meddelar undervisning i

Pianospel

à 5 kronor timmen, 3 kronor halftimmen.
Närmare upplysningar i
Huss & Beers Musikhandel.

Undertecknade gifva sin första **Kammarmusiksoirée** Tisdagen den 29 November i *Vetenskapsakademiens hörsal* enligt följande

Program:

1. **Trio** för piano, violin och cello (A-dur) ..... *Ed. Lalo.*
2. **Intermezzo** för violoncell och piano ..... *Svedbom.*
3. **Qvartett** för piano, violin, altviol och cello (H-moll)... *F. Mendelssohn.*

Hilma Lindberg. Hilma Åberg.
Valborg Lagerwall.

Pianostämning

utföres af kompetent person, vid anmälan i
Huss & Beers Musikhandel.

Annonspris 30 öre pr petitrad.

INNEHÅLL: Konsertväsendet i förra århundradet (slut). Af Bob. — Ett besök hos Jenny Lind. Af H. B. — Musikens etiska verkan. — Ur Otto Lindblads lif. — Från scenen och konsertsalen. Af —h— — Violinens ålder. — Till hrr organister. — Claquens uppkomst. — Från in- och utlandet. — Aforismer. — Annonser.
MUSIKBILAGA: Den gamla salsklockan. Af O. F. Hagman.

STOCKHOLM, IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI, 1881.

Med detta n:r följer Musikbilagan N:o 13.